

Un cos científic al qual s'hagués confiat el govern de la societat aviat deixaria d'ocupar-se de la ciència i, com passa amb tots els poders establerts, es dedicaria a una altra cosa: a eternitzar-se fent que la societat confiada a la seva tutela es tornés cada dia més enze i, per tant, més necessitada del seu govern i de la seva direcció.

El que és veritat de les acadèmies científiques, també ho és de totes les assemblees constituents i legislatives, encara que hagin sortit del sufragi universal. Aquest últim en pot renovar la composició, és veritat, però això no impedeix que es formi en pocs anys un cos de polítics, privilegiats de fet, no pas de dret; i, com que es dediquen exclusivament a la direcció dels afers públics d'un país, acaben formant una mena d'aristocràcia o d'oligarquia política. Vegeu el que ha passat als Estats Units d'Amèrica i a Suïssa.

Així doncs, res de legislació exterior ni d'autoritat; al capdavall, l'una és inseparable de l'altra, i totes dues tendeixen a la submissió de la societat i a la degeneració dels mateixos legisladors.

¿Cal deduir d'això que rebutjo tota mena d'autoritat? Estic ben lluny de pensar-ho. Quan es tracta de botes, recorro a l'autoritat del sabater; si es tracta d'una casa, d'un canal o d'un ferrocarril, consulto la de l'arquitecte o de l'enginyer. Per a cada ciència especial, m'adreço al savi corresponent. Ara bé, no deixo que m'imposin el seu criteri ni el sabater, ni l'arquitecte ni el savi. Els escolto lliurement i amb tot el respecte que mereixen la seva intel·ligència, el seu caràcter, el seu saber, però em reservo el dret incontestable de crítica i de comprovació. No en tinc prou de

consultar una sola autoritat especialista, en consulto unes quantes, comparo les seves opinions i trio la que em sembla més encertada. Però no reconec cap autoritat infal·lible, ni tan sols en les qüestions d'allò més especials. En conseqüència, tant se val el respecte que pugui tenir per l'honestedat i la sinceritat d'aquest o d'aquell individu, no tinc fe absoluta en ningú: seria nefasta per a la meva raó, per a la meva llibertat, fins i tot per a l'èxit de les meves activitats; em transformaria immediatament en un esclau talòs i en un instrument de la voluntat i dels interessos d'altri.

Si m'inclino davant l'autoritat dels especialistes i em declaro disposat a seguir-ne, fins a cert punt i durant el temps que em sembli necessari, les indicacions i el guiatge, és perquè aquesta autoritat no me la imposa ningú, ni els homes ni Déu. Si no, la rebutjaria horroritzat i engegaria a fer punyetes els seus consells, el seu guiatge i la seva ciència, sabent que em farien pagar amb la pèrdua de la meva llibertat i de la meva dignitat les engrunes de veritat, embolcallades de moltes mentides, que em podrien donar.

M'inclino davant l'autoritat dels especialistes perquè me la imposa la meva pròpia raó. Sóc conscient que no puc comprendre, en tots els detalls i tots els aspectes positius, sinó una part petitíssima de la ciència humana. La intel·ligència més gran del món no podria pas abraçar-ho tot. D'aquí ve, tant per a la ciència com per a la indústria, la necessitat de la divisió i de l'associació del treball. Jo rebo i dono, així és la vida humana. Tothom és autoritat dirigent i tothom, al seu torn, és dirigit. No hi ha, doncs, autoritat fixa i constant, sinó un intercanvi continu d'autoritat i de subordinació mútues, passatgeres i, sobretot, voluntàries.

Aquesta mateixa raó m'impedeix, doncs, reconèixer una autoritat fixa, constant i universal, perquè no hi ha cap home uni-

versal, cap home que sigui capaç d'abraçar en la seva riquesa de detalls —sense la qual l'aplicació de la ciència a la vida no seria possible— totes les ciències, totes les branques de la vida social. I, si una universalitat tan gran es pogués realitzar mai en un sol home [i ell volgués aprofitar-se'n per a imposar-nos la seva autoritat],³ caldria expulsar aquest home de la societat, perquè la seva autoritat reduiria inevitablement tots els altres a l'esclavatge i a la imbecilitat. A parer meu, la societat no hauria de maltractar els homes de geni com ha fet fins avui. Però, d'altra banda, no sóc partidari que els afalagui massa ni, sobretot, que els concedeixi privilegis o drets exclusius de cap mena. I això per tres motius: en primer lloc, perquè sovint prendria un xarlatà per un home de geni; en segon lloc, perquè, amb aquest sistema de privilegis, podria transformar un autèntic home de geni en un xarlatà, podria desmoralitzar-lo i fer-lo tornar ruc; i, en fi, perquè la societat es donaria un dèspota.

Resumeixo. Reconeixem, doncs, l'autoritat absoluta de la ciència, perquè la ciència no té altre objecte que la reproducció mental, reflexionada i tan sistemàtica com sigui possible de les lleis naturals inherents a la vida material, intel·lectual i moral tant del món físic com del social, ja que aquests dos mons constitueixen, de fet, un sol i idèntic món natural. Fora d'aquesta autoritat, l'única legítima, perquè és racional i conforme a la llibertat humana, considerem totes les altres autoritats mentideres, arbitràries, despòtiques i funestes.

Reconeixem l'autoritat absoluta de la ciència, però rebutgem la infal·libilitat i la universalitat dels representants de la ciència. En la nostra Església —permeteu-me utilitzar un moment aquest mot, que d'altra banda detesto; l'Església i l'Estat són les meves dues bèsties negres—, en la nostra Església, deia,

com en l'Església protestant, tenim un cap, un Crist invisible: la ciència; i com els protestants, més coherents i tot que els protestants, no volem suportar ni papes, ni concilis ni conclaves de cardenals infal·libles, ni bisbes, ni tan sols capellans. El nostre Crist es distingeix del Crist protestant i cristià en això: que aquest darrer és un ésser personal, mentre que el nostre és impersonal; el Crist cristià, ja realitzat en un passat etern, es presenta com un ésser perfecte, mentre que la realització i la perfecció del nostre Crist, la ciència, se situen en el futur: això vol dir que no s'aconseguiran mai. Com que només reconeixem l'autoritat absoluta de la «ciència absoluta», no posem en perill la nostra llibertat.

Per «ciència absoluta» entenc la ciència veritablement universal que reproduís idealment, en tota la seva extensió i en tots els seus detalls infinits, l'univers, el sistema o la coordinació de totes les lleis naturals que es manifesten en l'evolució incessant del món. És evident que aquesta ciència, objectiu sublim de tots els esforços de la intel·ligència humana, no s'aconseguirà mai en la seva plenitud absoluta. El nostre Crist quedarà, doncs, eternament inacabat, cosa que ha de reduir bastant l'orgull dels seus representants titulars entre nosaltres. Contra aquest Déu fill, en nom del qual pretendrien imposar-nos la seva autoritat insolent i pedant, apel·larem a Déu pare, que és el món real, la vida real; Déu fill n'és una expressió molt imperfecta, mentre que nosaltres —els éssers reals, vius, que treballem, lluitem, estimem, desitgem, gaudim i patim— en som els representants immediats.

Però, encara que rebutgem l'autoritat absoluta, universal i infal·lible dels homes de ciència, ens inclinem de bon grat davant l'autoritat respectable, però relativa i molt transitòria, molt res-

tringida, dels representants de les ciències especials, i no els demanem altra cosa que consultar-los en cada cas, agraint-los moltíssim les valuoses indicacions que vulguin donar-nos, amb la condició que vulguin rebre'n de nosaltres sobre les coses i en les ocasions en què nosaltres som més savis que ells. En general, no volem sinó que els homes dotats d'un gran saber, d'una gran experiència, d'una gran intel·ligència i, sobretot, d'un gran cor exerceixin damunt nostre una influència natural i legítima, lliurement acceptada i mai imposada en nom d'una autoritat oficial, celeste o terrestre. Acceptem totes les autoritats naturals i totes les influències de fet, cap de dret; perquè les autoritats o les influències de dret, i com a tals oficialment imposades, esdevindrien de seguida una opressió i una mentida, i ens imposarien infal·liblement, com em sembla que he demostrat amb escreix, l'esclavitud i l'absurdatat.

En poques paraules, rebutgem tota legislació, tota autoritat i tota influència privilegiada, facultativa, oficial i legal, encara que surti del sufragi universal, convençuts que només poden beneficiar una minoria dominant i explotadora contra els interessos de la immensa majoria sotmesa.

Vet aquí en quin sentit som realment anarquistes.

RECUPERAR ELS BÉNS ROBATS

Els idealistes moderns entenen l'autoritat d'una manera del tot diferent. Si bé lliures de les supersticions tradicionals de les religions positives existents, atribueixen tanmateix a la idea d'autoritat un sentit diví, absolut. No és pas l'autoritat d'una veritat miraculosament revelada ni la d'una veritat rigorosament i cien-